

Tas Latweeschu jauschu draugs.

1833. 29. Dezbr.

52^{tra} lappa.

Taunas sijnas.

No Widsemes. 29ta November Kaimes-muischâ Zehfu aprinkî leelajs fforstins fahje degt, kaut gan wehl preefsch pahri neddetahm pats Wahj'meisteris to bija isflaujijis. Ugguns drihs fahpe ahra, un wehsch, stipri puhfchoht, arri jau zittahm ehfahm dsirksteles uskajsija, ka bailes katram zilwekam bija, usfkattoht. To arri weens no teem Kreewu saldateem redseja, kas tur fohrtelti bija: jauns wihrs, Kufarlin wahrdâ. Schis fkehje muddigi usfehki, israhwe zeplam leelu dselles plahteni un, to turredams, rohkâ, uskahpeleja kâ kakkis lihds juinta gallam, un fforstinam to liffe taini pahri, ne mas ne behdadams, ka leesmas karsti winnam azzis fittahs. Mette arri karstam plahtenim flapjus maschus wirsu, ko winsch pa to starpu zitteem bija lizzis atnest, un tohs weenâ gabbalâ aplehje ar uhdeni, famehr jau pehz 10 minutehm leesma pawiffam bija isdsehsta. Scho sawu darbu pabeidsis, winsch to naudur, ko kungi mihligâ prahâ winnam par dahwanu atnesse, ne mas ne gribbeja preecinent, un tikween luhdse, lai, kad wirsneeks praffihs, kâ winsch effohht turrejees fohrtelti, tad tif atbild: pâ gohdam. — Muischys laudis arri stahsta, ka effohht wehl redsejufchi zittu wihru, semneeka drehbês apgehrtu, tas ar zitteem laudin turpat effohht atnahjis un, to drohschu saldatu raudsijis, teizis: "Kas winnam tahdu drohschu prahtu dewis, welki puhletees zittu labbad? — To es jau ne buhtu darrijis." — Bet mehs ne rizzam, ka schis wihrs no muhsu widdus bijis; laifam kahds behgulis no tahlas paganu semmes.

No Kursemes. 29ta deenâ ta Oktobra-mehnescha. Mispuces aprinkî tas gresnais Deewa nams, ko baggats Dunalkes zeenigais kungs sawam Salenes nowadam bija lizzis usbuhweht, tappe eefwehtihis. Astoni mahzitaji tur bija sabraukufchi, zitti aizinati, zitti no paschas firds skubbinati, to kohschu Deewa

nammu redseht, un tohs fwehtus wahrduß dſirdeht, fo wiannu ammata beedris, ar fwehta Garra paligu, tur runnaſchoht klaufitajeem par firdeß zillaſchanu, tahdâ augſtâ, tai draudſel allaſchin peeminnamâ deenâ. Arridſan daudß zeenigi kungi no teem widdeem bija faaizinati, un leels pulks Wahzeefchu un Latweefchu tur bija fanahzis.

Weß zeenijams general-superdenta kungs ar to dſintu kungu us baſnizas durwju ſteegſneem ſtahweja; mahzitaji turreja, riakſi ſtahwedami, fwehtus baſnizas eerohtſchus rohkâß, weens apſeltotu kruſti, ohtrais bißkeri, treſchais tohti grefnu bißbeli, ſas ar ſawahm ſelta ſprahdſchehm 42 fudraba rubtus maſſaja. Rinſka widdû ſtahweja draudſes mahzitais, mihtohts un ſlawehts Grohts, — ſas ihſti Apprißkes mahzitais Saleni kâ peedraudſi apgahda, — un runnaja no tahß laimes, baſnizâ eefſch kriſtigas draudſes ſaweenotees, un kâ kupli ſarri pee-
augt pee ta kohka, no kurra ween mums dſihwiba un laime nahk, ſa daſcham klaufitajam aſſaras azzis ſpihdeja. Kad runnas bija pabeigtas, tad zeenigais dſintes kungs baſnizas atſtehgus nehme no ta ſiſſchu ſpilwena, un dewe tohs zeenigam general-superdentam, ſas durwjuß usſtehdſe, un ar zeenigu kungu eegahje, draudſei ſkannigas ſlawas dſeeſmas nodſeedajoht. Kahds glihtums tad tur eeedameem atſpihdeja! Spihdedams balcums un baggata apſeltiſchana, baggata altara grefnoſchana un wiſſaplahrt jaukums. Bet ta wiſſleelaka baſnizas grefnoſchana irr weena altara bilde, parahdidama muhſu Peſtitaju, us Eljas kalni ſawu Zehwu peeluhdſoht. Appakſch tahß bildes irr Wahzeefchu un Latweefchu wallodâ tee wahrdi laſſami, fo muhſu Peſtitais tur Getſemanes dahſâ Deewu luhdſoht ſazzija: "Mans Zehws! ja tas warr buht, lai ſchis bißkeris no man-
nim eet, tomehr ne kâ es gribbu, bet kâ tu!"

Kad dſeeſmas bija nodſeedatas, gahje zeenigs general-superdents preekſch al-
tari un eefwehtija ar firſnigahm runnahm baſnizu, altari un ſpreddikû krehſti. Deßz gahje draudſes mahzitais us ſawu jaunu ſpreddikû krehſti, un runnaja tahdus wahrduß, ſa wiſſeem klaufitajeem firdis tappe kuſtinatas. Kautſchu zaur naſkti un paſchâ rihtâ ſneegs un leetus bija nolihjis, tad tomehr, mahzitajam us ſpreddikû krehſti ſtahwoht, padebbefchi ſchſihrahß un ſaule zaur diſcheem lohgeem us krehſti ſpihdeja, ittin kâ Deews ſawu labpatihkſchanu gribbejis parahdiht, ſawu kalpu tanni weetâ atkal redſeht, kur tas tahdu labbu ſehklu preekſch Deewa walſtibas iſſehje.

Pehz nobeigta latwisfa spreddika un pehz draudses fwehtifchanas un no-raidifchanas, wahziffa Deewa kalposchana eefahzjehs, fur tikpat spreddiks un altara runnas tappe turretas.

Neeweens basnizas gahjeis to jaunu Deewa nammu gan ne atstahje, kas ne buhtu wehl atgreesees to jauku ehku usluhkoht, ar winnas staltu tohri, ar winnas augsteem muhreem un leeleem gaischeem lohgeem, ar winnas kohschu rinka muhri un ar wissu winnas leelu gresnumu. Fur gan bija ja-isfauz: Stahde par to jauku Deewa nammu, ka tas scheitan stahw ka weentuliba, no leeleem mescheem aprinkohts, ka ne zekka-wihrs to ne eerauga, usbuhwehts preeksch masas draudses no pahra desmits fainneekem, kam tikkai trescha fwehdeenâ mahzitaja wahrdi atskann! Tomehr arridsan ja-preezajahs par tahda kunga kristigu prahtu, kas, no paschas firds skubbinahs, tahdu nammu Deewam par gohdu un zilwekem par eepreezinafchanu usbuhwejis, kas winnam pahri par 6000 sudraba rubteem makfa; jo kaut winsch arridsan sawu mantu par fimteem tuhstoscheem ffaita, tad tomehr leela schehlastiba, tahdu basnizu weenam nowaddam usbuhweht, kas ne spehje ne tohs darbineekus fuhrtiht, bet fur algadschi weenu-mehr bija ja-makfa. Lai Deews tad nu schehligam kungam fwehtibu un laimi dohd, un lai tas ihpaschi tahs luhgschanas paklausa, kas tanni jaunâ Deewa namma preeksch winnu us Debbesim zillajahs! —

Pehz pabeigtas basnizas eefwehtifchanas un Deewa kalposchanas mahzitaji un zitti aizinati weesi muischâ fabrauze, fur teem leels baggats meelasts bija fataisihst.

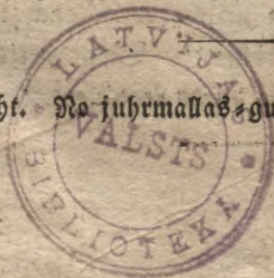
Zas skunstu malderis, kas to altara bildi, no ka scheitan tappe runnahs, mahlejis, irr ar wahrdu Eggink, Kursenneeks no dsimschanas, bet ilgi par sawas skunstes jo augstakas ismahzifchanas Wahzsemme un Italties semme stahwejis. Sewim un sawai tehwu semmei par gohdu winsch wehl diwi zittas altara bildes, Walteka un Grohbins basnizai, par ne wissai leelu makfu, irr mahlejis, no kurreahm meh's zittureis wairak runnasim. To makfu par to Walteka basnizas bildi ta Latweeschu draudse patti famettusi. Woi ta buhtu leela gruhstiba, kad arridsan zittas draudses par sawu basnizas ispuschfoschanu gahdatu, no ka wisseem basnizas gahjeem firds zillafchana un eepreezifchana zeltos. Sakkams wahreds mahza: "Dauds rohkas darbu skubbina." Zapat arridsan warretu fazzihst: "No dauds maggahm dahwanahm falezz dischs krahjums." J. F. R.

Stahsts par Jagu-ari, to leelu mescha fakki.

Zannis pafaules strehktis, kur faule diwireis par gaddu zilwekeem taisni pahē galwu stahw, kur tadeht leels, leels karstums irr un kur gauschi leeli tukneschi un filles woi arr aplam beeschi un leeli meschi atrohnami — tur arr atrohdahs wiff'leelaki un plehfigi swehri, tā kà no fakku-suggas laumas, tihgeri, bes dauds zitteem. Amerikas widdus-puffēs tahds swehrs dshwo, ko sauž par Jagu-ari; tas irr leels fakki, gan tik leels kà gohws, un tik stiprs, ka wehrst woi sirgu spehji uswarreht un nokohstu aisnest; no zilwekeem arr nemas ne bihstahs, un no gannu woi reismannu gullama weetahm tik ar schaujameem rihkeem un ar ugguni aistrenkams un aisturrams. Ahda winnam gludda, dseltana, ar melneem blekkeem un stihpehm; un gan scho swehru par skaištu warr nosazjih. Tai widdu nu gaddijahs, ka ne tahk no kahdas mahjas; pee mescha mallas; diwi behrn, 8 lihds 9 gaddeem wezzi, laukā spehleja, — puisenihis un meiteets. Ar reisi nahk is mescha tahds Jagu-ahrs, leels, muddigs, gluds no ahdas: bet tas ne uskriht teem behrneem, bet danahk pee teem un apfahrt winneem lehka un spehlejahs, tā ka behrneem preeks irr par to brangu swehru un winna muddibu. Damasam jau pee-eet tuwaki klahē un usleek kahju puisischam us galwu gluschi lehnitam, ka skahdes naw; to pahri reisu-darrijs, naggus issteep un puisicham tā pahr galwu kassa, ka affins tam pahr waigu teff. To redsedama, meitene firdiga paleek, sanemm kohka sarru, kas tur gull, no semmes, eet swehram wirsū un to fahk kult ar sarru. Par to schis satruhktahs un aisbehg prohjam us meschu ar leeleem lehzeem. Puisis palikke isglahbis, bet wissu sawu muhschu tahs sihmes nesse no swehra naggeem. Tur nu brihnums, ka swehrs prett sawu zitfahrtingu eeraddumu teem behrneem ne uskritte tuhliht, bet ka ar teem spehleja: to laikam darrija, kà fakke ar pellehm, islustedamees ar teem, ko jau par sawu ne-arraujamu laupijumu turreja. Bet ak tawu firdibu un drohschibu, kas meitenei bija un puisicham un paschai dshwibu glahbe! Ed ja brihnojahs par to, ka swehrs no winnas satruhktahs; bet schi naw pirma reise, ka swehri no zilwekeem sabihjuschees un no teem atlauduschees, kad scheē ar wissu drohschibu teem taisni pretti gahje. Tur tad rahdahs, ka zilweks pehž Deewa gihmi radihis un ka tam buhs waldirht par swehreem meschā un wisseem kustoneem, kas irr wirs semmes (1. Mosh. gr. 1, 26.). — Scho notikkumu apstahsta weens Wahzsemmes leelskungs, Humbolds wahrda, kas Amerikā reisejis, gribbedams scho pafaules daku un winnas swehrus, putnus, kohkus, zilwekus un wissadu buhschanu pasiht, un ne bihdamees no teem wissadeem gruhumeem un breefmahm, kas reismanneem tahdās weetās gaddahs. — e —

Brihw drikkht. No juhrmallas gubbernemtu augstas waldischanas puffes:

Dr. E. E. Napierky.

R 34606